

GEREKÇE

Dünya genelinde üretilen plastiklerin yaklaşık %40'ı tek kullanımlık plastik ürünlerden oluşmakta olup, bu ürünler kısa süreli kullanımlarına rağmen çevrede uzun süre kalıcılık göstermektedir. Küresel ölçekte yetersiz atık yönetimi uygulamaları nedeniyle tek kullanımlık plastiklerin önemli bir bölümü doğaya karışmakta; deniz çöpünün yaklaşık %80'inin karasal kaynaklı olduğu ve bu atıkların büyük kısmını tek kullanımlık plastik ürünlerin oluşturduğu bilimsel çalışmalarla ortaya konulmaktadır.

Plastik atıklar zamanla mikroplastiklere ayrışarak deniz ekosistemleri, biyolojik çeşitlilik ve insan sağlığı üzerinde ciddi riskler oluşturmaktadır. Bu durum, denizlerin korunması, plastik atıkların kaynağında azaltılması ve sürdürülebilir üretim ve tüketim modellerinin teşvik edilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu çerçevede Avrupa Birliği tarafından kabul edilen Tek Kullanımlık Plastiklerin Çevre Üzerindeki Etkisinin Azaltılmasına İlişkin Direktif (2019/904 EN) ile belirli plastik ürünlerin piyasaya arzının sınırlandırılması, sürdürülebilir alternatif ürünlerin kullanımının teşvik edilmesi ve tüketicilerin farkındalığının artırılması hedeflenmiştir.

Ülkemizin Avrupa Birliği çevre müktesebatına uyumu kapsamında, Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) çerçevesinde yürütölen Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi Teknik Destek Projesi (DEEP) dâhilinde, AB Plastik Stratejisine Uyum Raporu hazırlanmış, tek kullanımlık plastiklere ilişkin düzenleyici etki analizi çalışması gerçekleştirilmiş ve Tek Kullanımlık Plastiklere, Deniz Çöplerine ve Mikroplastiklere İlişkin Yol Haritası yayımlanmıştır. Ayrıca, 18 Ekim 2025 tarihli ve 33051 sayılı Resmî Gazete'de Cumhurbaşkanlığı Genelgesi olarak yayımlanan Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı (2025-2028) dahilinde tek kullanımlık plastiklere ilişkin düzenleyici mevzuat hazırlanmasına ilişkin eylem bulunmaktadır. Söz konusu çalışmalar, bu alanda politika ve mevzuat geliştirilmesine yönelik bilimsel ve teknik altlık oluşturmuştur.

Bu Yönetmelik ile; tek kullanımlık plastik ürünlerin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması, sıfır atık ve sıfır atık mavi yaklaşımlarının desteklenmesi, deniz ve kıyı alanlarının korunması, plastik atık oluşumunun kaynağında önlenmesi, döngüsel ekonomi ilkelerinin desteklenmesi ve Avrupa Birliği mevzuatı ile uyumun sağlanması amaçlanmaktadır.